

Posudek vedoucího závěrečné práce

Autor závěrečné práce: Bc. Zuzana Trojovská DiS.

Název práce: UMĚNÍ SMIŘOVAT

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Zuzana Fišerová, Ph.D.

Obor: Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň základní školy a střední školy a základní umělecké školy

Akademický rok: 2023/2024

Obsah a cíl práce

Diplomová práce s názvem Umění smiřovat je výzkumně a inkluzivně orientovaná. Případová studie PEACE OF ART zkoumá, jaký potenciál má výtvarná výchova pro vzájemné porozumění žáků a pro stmelení třídních kolektivů, jejichž součástí jsou dva znevýhodnění žáci, kteří mají obtíže se začleněním. Jeden z nich vykazuje specifické poruchy chování a tzv. dvojitou výjimečnost, druhý představuje tzv. nového žáka. Autorka práce Zuzana Trojovská hledala, které prvky sociálně angažovaného umění je možné přenést do prostředí základní školy. Klima třídy a komunikace mezi žáky, které autorka práce popsala jako dlouhodobě nevyhovující, se staly impulsem pro širší výzkum. „*Cílem pedagogické intervence je tedy zprostředkovat ve třídě situaci, během které se daný kolektiv bude zabývat rozdílnými potřebami jedinců a během níž se zkoumaný žák zapojí do skupinové práce.*“ (s. 27) Studie je rámována problematikou sociálně angažovaného umění a kooperativního učení. Blíže se věnuje tvorbě Evy Kofátkové a ToyBox. Autorka položila důležitou otázku: „*Může být cílem výzkumu (uměním) všechny smiřit?*“ A odpověděla na ni slovy K. Šedé kladně (s. 27).

Struktura práce

Práce je logicky strukturovaná a přehledná. Členění kapitol je vzhledem k předmětu zájmu logické. Orientaci v textu usnadňuje shrnutí v závěru každé kapitoly.

Věcné zpracování

Otázky výzkumu byly formulovány takto: 1) Jak mohou specifika předmětu výtvarná výchova přispět ke kooperaci znevýhodněného žáka se třídním kolektivem? 2) Jaké způsoby kooperace pozorujeme mezi žáky během tvůrčího procesu? Autorka nejprve analyzovala data sebraná prostřednictvím terénního pozorování, dotazníků, rozhovorů a výtvarných prací žáků. Následně je vyhodnotila pomocí otevřeného, axiálního a selektivního kódování. Kazuistiky se účastnilo 50 žáků pražské základní školy a zahrnuje 20 vyučovacích hodin. Popis výuky je v kapitolách 2.9 a 2.10 místy zdouhavý a méně přehledný, např. rozhovor nebylo třeba uvádět v celém rozsahu. I zde je však shrnutí kapitol oporou pro čtenáře.

Analýza přinesla učitelce-umělkyni-badatelce velice cenné závěry, týkající se přístupu k práci obou žáků., s. 73-74. Za překážku spolupráce pro oba probandy byla označena nedostatečná komunikace. Za příležitosti ke spolupráci ve VV: volba tématu, techniky a formy výuky; dvě oblasti učiva Ověřování kom. účinků a Uplatňování subjektivity; tvorba artefaktu zachycující dynamiku komunikace; a reflektivní dialog pro jeho diagnostickou funkci. Autorka vyzpozovala čtyři způsoby kooperace v hodinách VV: a) diskusi (společné plánování), b) práce na produktu, c) rolové hry a d) simulace. Za velice zajímavou považují sérii předpokladů o efektech vrstevnického učení, jsou vhodné k dalšímu výzkumu. Za velice přínosnou považují kap. 2.12.2.-3. Závěry výzkumu jsou shrnuty střízlivě.

Autorská část

Autorskou část práce představuje nevelký deník Zuzany Trojovské z cesty na Biennale Arte 2022. Do milých, ilustrativních deníkových kreseb postupně „*vstoupily širavé úzkosti vyvedené červenou barvou*“. Přesně dávkovanou uměleckou intervencí autorka – se skromností sobě vlastní - posunula svoji práci o úroveň výše. Stala se v pravém slova artografickou (aniž by o tom v textu byla zmínka). „*Ukazuje, jak důležitou roli může hrát při hledání porozumění mezi lidmi i jednoduché vizuální vyjádření, které dokáže obsahově předčít i to slovně obsáhlé.*“

Citace i odkazy na literaturu jsou správné, grafické, formální i jazykové zpracování odpovídají předpisům. Práce je v souladu s výzkumným záměrem katedry výtvarné výchovy. Byla dodržena etika výzkumu.

Doporučuji k obhajobě

V Praze 7. 5. 2024

Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.